

Miljöpartiet de gröna i Vetlanda Stora valboken 2026.

**miljöpartiet
de gröna**

1. Erikshesters vindpark; lönsamhet och argument för fler investeringar i Vetlanda s. 4
2. Solceller på kommunala tak – kort översikt s. 6
3. Vattenvård: Emån & biologisk mångfald – återställ balansen s. 8
4. Stoppa översvämningen här s. 10
5. PFAS – vad de är och varför de hotar vårt dricksvatten s. 11
6. Kommunens skog – hyggesfritt som norm s. 13
7. Konstnärlig ljusdesign för Vetlanda tågstation s. 15
8. Problem – osäkra cykelstråk i Vetlanda s. 17
9. Träbyggnadsstrategi: Bygg med lokala muskler s. 19
10. Cirkulärt Byggnad: Sluta kasta skattepengar s. 21
11. Industri & Bioekonomi: Säkra framtidens jobb i Vetlanda s. 23
12. Skola & Lärare: Investera i framtidens kunskap s. 25
13. Framtidens näringsliv: Stöd för lokal hållbarhetsrapportering s. 27
14. Integration & Arbete: Språk och riktiga jobb genom handling s. 28
15. Psykisk hälsa: Snabb hjälp utan kö för våra unga s. 30
16. Äldreomsorg & Trygghet: Gemenskap och livsglädje hela livet s. 32
17. Framtidens återvinningsstationer: ”Flishult-mini”: ett rent och tryggt centrum s. 34
18. Föreningsaktivitet i centrum: En levande stadskärna för alla s. 36
19. Ljusdesign i centrum: En lysande och trygg gågata året runt s. 38
20. Föreningslivet: Föreningarnas hus och hyresstöd i centrum s. 40
21. Matglädje i skolan: Gratis skollunch för lärare och frukost för alla elever s. 42
22. Sommarlovsbussen: Mer än bara ett kort – verklig rörlighet hela sommaren s. 44
23. Elevhälsan: Kuratorn ska finnas där du är s. 46
24. Trygghet på riktigt: En kommunal akutjour för ordningsvakter s. 47
25. Ett Kulturhus i Vetlanda: Starka sociala band och mjuka värden s. 49
25. Djurskydd: Ett fysiskt katthem och trygga områdeskatter s. 51
26. Elevhälsa & Rörelse: GoFaR – Fysisk aktivitet på recept för unga s. 53
27. Rättvis parkering: Ett tryggt varningssystem för Vetlandas bilister s. 55
28. Vår lokala skog: Naturvärden och friluftsliv före kortsiktiga vinster s. 58
29. Våtmarker: Naturens eget skydd för dricksvatten och lantbruk s. 60
30. Giftfri mat i välfärden: En livsmedelsstrategi för naturen s. 61
31. Bekämpa invasiva arter: Gör det lätt att göra rätt s. 63
32. Fritidsbanken 2.0: Delningsekonomi för en smartare vardag s. 64
33. Ett absolut försvar av strandskyddet för alla Vetlandabor s. 65
34. Vetlandaförslaget: Din röst ska höras oftare än vart fjärde år s. 66
35. Hundrastgård i centrum: För fyrbenta vänner och social gemenskap s. 68
35. Låt de unga stanna: Stoppa utvisningarna av ungdomar som har rotat sig s. 70
36. Hälsoslingan: Enkla utegym längs ett promenadstråk för alla åldrar s. 72
37. Cykelköket i Vetlanda: En gör-det-själv-verkstad för hållbar gemenskap s. 74
38. Dela i kvarteret: Hjälp till grannar som vill äga tillsammans s. 76
39. Biblioteket Mångfald: Broar mellan människor i varje verksamhet s. 78

1. Erikshesters vindpark – lönsamhet och argument för fler investeringar i Vetlanda

Bakgrund – Vetlanda har ett växande energibehov men möter också oro för buller och landskapsförändring. Erikshesters vindpark, byggd 2014 med en planerad teknisk livslängd på 25 år, närmar sig nu slutet på sin ursprungliga livslängd [³].

Lönsamhet från start – Enligt *Vetlanda Posten* har vindparken genererat ett positivt resultat redan från första driftsåret. Överskottet har legat på ca **10 M SEK** per år och har gått till kommunens budget [¹].

Byggdepeng – När ett vindkraftverk byggs får kommunen en byggdepeng enligt svensk lag (Miljöbalken 9 kap.) [²]. Med dessa medel kan kommunen investera i lokala projekt – vägar, skolor, bredband – samt använda löpande ersättning och skatteintäkter från vindkraften.

Kapacitetsökning och ekonomisk nytta

- Nuvarande effekt: **9,6 MW** [³]
- Målsatt effekt efter uppgradering: **12 MW** (ökning med 2,4 MW) [³]
- Antaget elpris: **0,5 SEK/kWh** (historiska spotpriser 2024) [⁴]
- Med en kapacitetsfaktor på 30 % ger detta:
  - 9,6 MW → ca **10 M SEK** i årlig vinst [⁵]
  - 12 MW → ca **12,5 M SEK** i årlig vinst [⁵]

- **Ökning:** ≈ 2,5 M SEK/år för kommunen.

Bullernivåer – Svensk lag (Miljöbalken 9 kap.) och Naturvårdsverket begränsar buller från vindkraftverk till max **40 dB(A)** vid närmaste bostad [^6]. En vanlig luftvärmepump avger **35–40 dB(A)** i drift [^7]. Moderna turbiner kan därför hålla ljudnivån **under eller på samma nivå som en luftvärmepump**, vilket minimerar störningar för boende.

Argument för politik

- *Nationell:* Miljöpartiet föreslår en produktionsbaserad ersättning från staten till kommuner för förnybar energi.
- *Lokal:* Vetlanda bör inte avvisa vindkraft utan ställa krav på byggdepeng och delägarskap för invånarna. En moderniseringsplan för Erikshesters vindpark bör genomföras – ersätt gamla turbiner, öka effekten till 12 MW och dela vinsterna med lokalsamhället.

Sammanfattning – Vindkraften i Vetlanda är redan en lönsam affär (≈10 M SEK/år) och en uppgradering till 12 MW ger ytterligare **2,5 M SEK** årligen utan att överskrida bullergränserna. Byggdepengen och löpande ersättningar kan omvandlas till konkreta investeringar, lägre kommunalskatt eller subventionerad el för invånarna. Detta bevisar att vindkraft lönar sig och att fler investeringar bör göras.

Källförteckning

[^1]: Vetlanda Posten, *Efter tio år: Så lönsam är Erikshesters vindpark* (2024-01-26). <https://www.vetlandaposten.se/2024-01-26/efter-tio-ar-sa-lonsam-ar-erikshesters-vindpark/> [^2]: Miljöbalken (1998:808), 9 kap. Byggnadshänsyn. <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998-1999-1998-09-01> [^3]: Windpower Engineering, *Sweden's Erikshester windpower farm to be powered by GE turbines* (2014). <https://windpowerengineering.com/swedens-erikshester-windpower-farm-powered-ge-turbines> [^4]: Elbruk.se, *Elpriser 2024 – Historiska spotpriser på el*. <https://www.elbruk.se/elpris-historik-2024> [^5]: Egen beräkning baserad på kapacitetsfaktor 30 % och elpris 0,5 SEK/kWh (källor ^3 och ^4). [^6]: Naturvårdsverket, *Buller från vindkraft* (2025). <https://boverket.se/sv/byggande/halsa-och-inomhusmiljo/buller/buller-i-planeringen/buller-fran-vindkraft> [^7]: Svensk Vindenergi, *Ljud från vindkraftverk – jämförelse med luftvärmepump* (2024). <https://svenskvindenergi.org/fakta/ljud-fran-vindkraftverk-mycket-lag-risk-for-ohalsa>

2. Solceller på kommunala tak – kort översikt

Bakgrund

- Vetlanda förbrukar ca 1,2 TWh el per år (2023).

Ekonomisk nytta

- En solpanel ger i genomsnitt **800 kWh** per installerad kW per år.
- **500 kW** installerat → ca **400 000 kWh/år** → **≈ 200 000 SEK** i besparingar (0,5 SEK/kWh).

Kostnad och återbetalningstid

Faktor	Värde
Installationskostnad (utan stöd)	ca 15 000 SEK/ kW
Solcellsstöd (30 %)	−4 500 SEK/kW
Netto kostnad	ca 10 500 SEK/ kW
Årlig besparing (elpris 0,5 SEK/ kWh)	400 SEK/kW
Återbetalningstid (0,5 SEK/kWh)	ca 26 år
Återbetalningstid (1 SEK/kWh)	ca 13 år
Livslängd	25–30 år

Miljöfördelar

- Minskar CO₂-utsläpp med ca 150 ton/år för 500 kW.
- Tyst drift, lågt underhåll, livslängd 25–30 år.

Sammanfattning

- Långsiktig lönsam investering.
- Ger ekonomiska besparingar, minskar klimatpåverkan och skapar lokala jobb.
- Enkelt att implementera med befintliga takytor.

3. Vattenvård: Emån & biologisk mångfald – återställ balansen

Bakgrund

Emån och dess biflöden räknas som ett riksintresse och är naturskyddade inom ramen för EU:s nätverk "Natura 2000".

Ekosystemet i och runt ån är fantastiskt artrikt men i dagsläget allvarligt hotat.

Småskalig vattenkraft ger viktig lokal elproduktion, men medför ibland en negativ miljöpåverkan som vi behöver hantera gemensamt.

Problematisering

Vandringshinder: Gamla dammar och hinder i vattnet stoppar livsviktiga vandringsvägar för fiskar som öring och ål, vilket i sin tur hotar reproduktionen av den rödlistade flodpärlmusslan.

Klimatförändringar: Extremväder gör att vattenföringen i Emån varierar kraftigt, från svår torka till tunga översvämningar. Vattenorganismerna saknar idag tillräckligt med skyddande och djupa vattenhål för att överleva under varma och torra perioder.

Föroreningar: Vattenkvaliteten i ån försämras av utsläpp och föroreningar från lokala industrier och verksamheter.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt)

Miljöpartiet har drivit igenom "Havsmiljömiljarden" i statsbudgeten för att restaurera svenska vattenmiljöer.

Vi kräver en striktare miljöanpassning av vattenkraften.

Vi driver på för utökat statligt stöd för att riva ut gamla och onödiga vandringshinder i våra vattendrag.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda)

Vi vill aktivt värna vårt riksintresse och föreslår en offensiv vattenvårdsplan för Vetlanda:

Sök statliga medel för biotopvård: Kommunen ska aktivt söka pengar för att klimatanpassa ån. Genom praktisk biotopvård (som att lägga i död ved, stenblock och gräva fram djupa vattenhål) skapar vi varierade vattenmiljöer med både strömmande och stilla partier där arterna överlever torka.

Stenhård övervakning via Emåförbundet: Vetlanda ska ta en mycket mer aktiv roll i Emåförbundet. Vi vill införa en starkare och mer frekvent övervakning av föroreningar för att snabbt kunna spåra och stoppa utsläpp från lokala industrier.

Samarbete framför konflikt med dammägare: Istället för att peka finger vill vi att kommunen erbjuder expertrådgivning till lokala dammägare. Vi ska hjälpa dem att söka pengar från *Vattenkraftens Miljöfond* för att bygga omlöp (fiskvägar) eller riva ut dammar som inte längre används.

Satsning på naturturism: Vår tydliga målsättning är att göra Emån till ett av Sveriges främsta och mest hållbara sportfiskevatten för att allvarligt stärka den lokala besöksnäringen.

Förväntade resultat

Återställd och fri fiskpassage för öring, ål och flodpärlmussla.

En klimatsäkrad å som står emot både torka och översvämningar.

Ett kraftigt förbättrat ekosystem och renare vatten.

Stärkt sportfiske och naturturism som skapar riktiga jobb och gynnar den lokala ekonomin.

En smart miljöanpassning av den småskaliga vattenkraften.

Sammanfattning Genom att kombinera nationella medel med genuint lokalt engagemang och konkreta samarbeten kan Vetlanda återställa Emåns ekosystem. Vi kan klimatsäkra ån, främja biologisk mångfald och skapa lönsam, hållbar turism – helt utan att förlora den värdefulla lokala elproduktionen.

4. Stoppa översvämningen här

Vi ska vattensäkra Vetlanda för att minska riskerna för översvämningar. En handlingsplan tas fram för att identifiera riskområden och anpassa staden inför eventuella kraftiga regn och översvämningar.

5. PFAS – vad de är och varför de hotar vårt dricksvatten

PFAS (per- och polyfluorerade alkylsubstanser) är en grupp kemikalier som är extremt stabila och vatten- och fettavvisande. De har använts i många produkter: brandsläckningsskum, vattenavvisande kläder, matförpackningar, non-stick-beläggningar och vissa industrikemikalier. På grund av deras stabilitet bryts de nästintill aldrig ner i naturen och kan hamna i mark och vatten.

Hur hamnar PFAS i vårt vatten?

- **Industrieföroreningar** – utsläpp från fabriker som tillverkar eller använder PFAS.
- **Brandsläckningsskum** – används vid brandövningar och olyckor, särskilt vid flygplatser och militära anläggningar, och kan läcka ner i marken.
- **Konsumentprodukter** – slitage från vattenavvisande kläder, matförpackningar och köksredskap som släpper ut PFAS i avloppet.
- **Avloppsvatten** – PFAS följer med i avloppssystemet och kan hamna i dricksvattentäkt om reningsverket inte är utrustat för att ta bort dem.

Varför är PFAS farligt?

PFAS kan ackumuleras i kroppen och har kopplats till:

- Förhöjda kolesterolnivåer
- Påverkan på levern
- Nedsatt immunförsvar
- Ökad risk för vissa cancerformer
- Påverkan på hormon- och fertilitetsfunktioner

De är så persistenta att de kan finnas i dricksvattnet i många år utan att försvinna.

Våra konkreta förslag för Vetlanda

1. **Utökad provtagning** – regelbunden mätning av PFAS i alla kommunala vattenkällor och i privata brunnar i riskområden.
2. **Snabb åtgärd vid förhöjda nivåer** – installera avancerade reningssystem (t.ex. aktivt kol eller jonbytteteknik) på de berörda vattenverken.
3. **Sanering av lokala källor** – identifiera och rena områden med kända PFAS-källor, exempelvis gamla brandövningsplatser eller industriområden.
4. **Förebyggande regler** – införa lokala krav på att nya byggprojekt och produkter som innehåller PFAS ska ersättas med säkrare alternativ.
5. **Information till medborgarna** – ge tydliga råd om hur hushållen kan minska PFAS-släpp, t.ex. genom att undvika onödig användning av vattenavvisande kläder och välja PFAS-fria produkter.

Varför är det viktigt att hålla PFAS borta från dricksvattnet?

Rent dricksvatten är en grundläggande förutsättning för folkhälsa. Att undvika PFAS skyddar invånarna från långsiktiga hälsoeffekter och minskar framtida sjukvårdskostnader. Dessutom stärker det förtroendet för kommunens vattenförsörjning och visar att Vetlanda tar ansvar för en hållbar och säker miljö.

Det är därför vi i Vetlanda måste agera nu – genom att kartlägga, rena och förebygga – för att säkra ett rent och hälsosamt vatten för alla.

6. Kommunens skog – hyggesfritt som norm

Bakgrund

Vetlanda kommun äger stora skogsområden. Idag används traditionella metoder som kalhyggen även i områden som folk ofta besöker för friluftsliv. Det minskar livskvaliteten och skadar naturen.

Problem

- Kalhyggen förstör habitat och minskar den biologiska mångfalden.
- Rekreationsområden blir mindre attraktiva.
- Skogen förlorar sin förmåga att binda kol.

Nationell politik (Miljöpartiet)

- Miljöpartiet vill att statlig och kommunal skog leder omställningen.
- Offentligt ägd skog ska skydda naturvärden och friluftsliv, inte bara producera virke.

Vårt lokala förslag för Vetlanda

Vi föreslår att hela kommunens skog, särskilt de områden som ligger nära tätorter som Illharjen, förvaltas utan hyggesmetoder. Skogen ska:

- Maximera rekreativt värde för invånarna.
- Binda kol och stärka klimatmålen.
- Främja biologisk mångfald genom naturlig skogstillväxt.

Kommunen blir ett föredöme och visar att ett annat, hållbart skogsbruk är möjligt.

Förväntade resultat

- Bättre friluftsliv för invånarna.
- Ökad kolbindning och minskade utsläpp.
- Stärkt ekosystem och fler arter i våra skogar.

Genom hyggesfri förvaltning skyddar vi både naturen och människorna i Vetlanda.

7. Konstnärlig ljusdesign för Vetlanda tågstation

Vi vill ge stationen ett tydligt visuellt uttryck som både är vackert och tryggt. Dynamiska LED-installationer med konstnärliga ljusmönster skapar en unik identitet som får resenärer att trivas och känna sig säkra.

Nyckelelement

- **Konstnärliga ljusinstallationer** i tak och väggar med lokala motiv.
- **Färgskiftande LED-belysning** som anpassar sig efter dygnstiden och ger en varm, inbjudande atmosfär på kvällen.
- **Säsongsbetonade ljusprojekt** som ger stationen ett levande ansikte och stärker Vetlandas varumärke.

Andra lyckade projekt

- **Ørestad station, Köpenhamn (Danmark)** – dynamisk LED-belysning som justeras efter tid på dygnet och passagerarflöde; säkerhetsincidenterna minskade med ca 30 %.

- **Helsingfors Centralstation (Finland)** – kombination av naturligt dagsljus och LED-lampor med varierande färgtemperatur; passagerarnas upplevda trivsel ökade markant.
- **Utrecht Centraal (Nederländerna)** – ljusvägledning i golv och tak som hjälper resenärer att orientera sig; minskade förvirring och förbättrade flödet.
- **London King's Cross (Storbritannien)** – omfattande ljusrenovering med konstnärliga installationer som förstärker stationens identitet och lockar fler besökare.

Resultatet blir en station som känns som en del av Vetlandas kultur, där ljusdesignen både skyddar och inspirerar.

8. Problem – osäkra cykelstråk i Vetlanda

- Ojämn cykelvägar med hål och sprickor skapar otrygghet.
- Avsaknaden av ett sammanhängande nätverk tvingar cyklister till omvägar eller att ta bilen.
- Underhållet är oregelbundet och resurserna otillräckliga.

Hur problemet uppstår

- **Fragmenterad planering:** Cykelvägar byggs ofta utan logisk koppling till varandra.
- **Bristande underhåll:** Kommunens underhållsschema prioriterar biltrafik framför cykelvägar.
- **Finansieringsgap:** Att sittande regering just nu drar in på statliga stöd försvårar kommunens lokala utbyggnad av säkra cykelstråk.

Lösning – en helhetssatsning på säkra cykelvägar

- Driv på för Miljöpartiets nationella krav att [återinföra och stärka Stadsmiljöavtalen](#) så att staten återigen är med och medfinansierar kommunal cykelinfrastruktur.
- Integrera cykelprioritering i all ny stadsplanering och i det befintliga underhållsprogrammet.
- Använd moderna och hållbara material som minskar behovet av frekventa reparationer.

Konkreta politiska förslag för Vetlanda

- **Renovera befintliga stråk:** Fyll hål, jämna ut ytor och installera tydlig skyltning på alla huvudleder.
- **Koppla samman nyckelområden:** Skapa säkra cykelvägar mellan Vetlanda, Ekenässjön, Holsbybrunn och Myresjö – sträckor som pekas ut som särskilt viktiga i den dagsfärska [Regionala cykelplanen för Jönköpings län](#).
- **Etablera en cykelbudget:** Avsätt en fast årlig post i kommunens budget öronmärkt för underhåll och nybyggnation av cykelvägar.
- **Kräv statliga medel:** Vi lokalt stöttar [Miljöpartiets nationella budgetkrav \(2026\)](#) om att staten ska ta ett mycket större ekonomiskt ansvar för en rättvis grön omställning i kommunerna.
- **Prioritera cykeln i planering:** Kräv att varje ny byggnation eller ombyggnad inkluderar en cykelvänlig lösning.
- **Öka säkerheten:** Installera stark belysning och separata cykelbanor där trafikintensiteten är hög.
- **Uppföljning och mätning:** Inför ett system för att regelbundet mäta cykelvägarnas skick och användning.

Sammanfattning Genom att genomföra dessa åtgärder kan Vetlanda bli en trygg och attraktiv cykelstad som minskar bilberoendet, och samtidigt stärker både vår lokala miljö och folkhälsan.

9. Träbyggnadsstrategi: Bygg med lokala muskler

Problematisering: Vetlanda profilerar sig stolt som den lokala "Trähusstaden" och vi har en urstark lokal trähusindustri. Trots detta väljer kommunen ofta att bygga sina egna fastigheter i klimatboven betong. Det är en orimlig paradox. Byggsektorn står för en massiv del av samhällets utsläpp, samtidigt som vi sitter på själva lösningen – och företagen som kan leverera den – i vår egen kommun.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): På nationell nivå driver Miljöpartiet stenhårt på för en [hållbar och cirkulär byggpolitik](#). Vi kräver bland annat [skärpta krav i klimatdeklarationerna](#) för alla nya byggnader, och vill införa nationella utsläppsbudgetar som tvingar ner byggsektorns klimatpåverkan och automatiskt gör trä till det mest lönsamma valet.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill att Vetlanda på allvar lever upp till epitetet Trähusstaden. Vi föreslår därför att kommunen antar en strikt [Träbyggnadsstrategi](#) (precis som man framgångsrikt gjort i bland annat Jönköping). Strategin ska bygga på tre principer:

1. **Trä som förstahandsval:** Vid all kommunal nybyggnation ska trä alltid vara standard. Om man vill bygga i ett annat material måste man skriftligen kunna bevisa att det är miljömässigt bättre ur ett livscykelperspektiv.
2. **Kravställning i planeringen:** Målen för ökat träbyggande ska vävas in direkt i kommunens [Riktlinjer för bostadsförsörjning](#) och ställas som ett hårt krav när kommunen säljer mark till privata aktörer (markanvisningar).

3. **Stärk det lokala näringslivet:** Genom att Vetlanda kommun går i bräschen och agerar referenskund stärker vi den lokala industrin. När vi bygger i trä stöttar vi allt från OBOS till lokala sågverk och trähusprojektörer. Det är så vi ser till att grön omställning skapar riktiga jobb på hemmaplan!

10. Cirkulärt Byggande: Sluta kasta skattepengar

Problematisering: Idag tas i princip noll hänsyn till det gamla materialets värde när det byggs om eller rivs i vår kommun. Fönster, dörrar, gedigna takpannor och solida träbjälkar rivs brutalt ut och slängs direkt i sopcontainern för att krossas eller brännas. Kontrasten är absurd: å ena sidan köper vi in svindyrt, nyproducerat material till våra byggprojekt – å andra sidan kastar vi fullt fungerande resurser på soptippen. Detta linjära slit-och-släng-beteende driver inte bara upp klimatutsläppen till max, det innebär också att vi bokstavligen kastar Vetlandabornas skattepengar i sjön.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för en snabb övergång till en [cirkulär ekonomi i byggsektorn](#). Vi vill införa en kvotplikt som tvingar in återvunnet material i nya byggprojekt och storsatsa på statliga stöd, som "Återvinningsklivet", för att etablera en lönsam marknad för återbrukat byggmaterial över hela Sverige.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vill vi vända denna förlustaffär till en ekonomisk vinstmaskin för både miljön och kommunkassan. Vi vill att det gamla ska bli det nya, och föreslår tre konkreta steg:

1. **Krav på återbruksinventering:** Inför varje kommunal rivning, eller innan kommunen beviljar större rivningslov, ska en [klimat- och återbruksinventering](#) göras. Allt material av värde ska identifieras och räddas *innan* grävskoporna rullar in.
2. **Skapa en lönsam "Materialdepå":** Vetlanda kommun ska, i tätt samarbete med lokala byggföretag och second hand-aktörer, starta en fysisk bygg-

återvinning. Här ska det räddade materialet lagras och säljas vidare till entreprenörer och hemmafixare.

3. **Återbruk som skattesänkare:** Genom att sälja materialet second hand skapar vi en helt ny intäktskälla för kommunen. Samtidigt kapar vi våra egna kostnader radikalt när kommunen kan använda billigt, återbrukat material i sina egna byggprojekt istället för att köpa nytt. Dessa intäkter och besparingar minskar trycket på den kommunala budgeten – pengar som i stället kan leda till **skattelättnader för Vetlandaborna** eller satsas direkt på skola och äldreomsorg.

11. Industri & Bioekonomi: Säkra framtidens jobb i Vetlanda

Problematisering: Den globala industrin står mitt i en historisk grön omställning. Företag som inte hänger med riskerar snabbt att bli utkonkurrerade, vilket i förlängningen hotar arbetstillfällena i vår kommun. Vetlanda har en stolt och urstark basindustri, inte minst inom trä och tillverkning. Men för att framtidssäkra dessa jobb måste vi stötta våra lokala företag att ta klivet in i den moderna bioekonomin – en ekonomi där det som idag ses som dyrt avfall i stället förvandlas till värdefulla och lönsamma resurser.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet var med och grundade det framgångsrika [Industriklivet](#) och vi kämpar nationellt för att massivt utöka dessa statliga medel. Vi vill ge kraftigt stöd till industrier som vågar ställa om, minska sina processutsläpp eller utveckla banbrytande ny teknik – som att skapa framtidens drivmedel och nya material direkt från skogens restprodukter.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda ska kommunen vara industrins bästa medspelare i omställningen. Via det kommunala näringslivsbolaget Nuvab vill vi att Vetlanda aktivt ska agera mäklare för så kallad "**industriell symbios**". Det betyder helt enkelt att det ena företagets skräp blir det andra företagets guld. Vi föreslår tre konkreta insatser:

1. **Kartläggning av lokalt spill:** Vi ska systematiskt kartlägga lokala företags överskott. Det kan handla om allt från sågspån och träspill till outnyttjad spillvärme, ånga eller kemikalier.

2. **Skapa en industriell matchnings-hubb:** Kommunen ska matcha ihop företag lokalt. Om ett lokalt sågverk producerar massor av överskottsvärme och spån, ska vi matcha dem med aktörer som kan använda spånet till pelletstillverkning och värmen för att till exempel driva storskaliga växthus.
3. **Locka nya etableringar:** Genom att bygga ett smart, cirkulärt industrikluster sänker vi Vetlandaföretagens kostnader för avfallshantering och energi. Dessutom gör vi Vetlanda extremt attraktivt för nya, innovativa, gröna företag att etablera sig i. Det skapar tillväxt och trygga jobb på hemmaplan!

12. Skola & Lärare: Investera i framtidens kunskap

Problematisering: Att [var fjärde elev i Vetlanda går ut nian utan fullständiga betyg](#) är ett enormt systemmisslyckande. Bakom siffrorna döljer sig stressade lärare som saknar tid och elever som försvinner i alltför stora klasser. Kommunen har under lång tid låtit kortsiktiga besparingar gå före elevernas absoluta rätt till stöd. Det är en farlig väg som bygger utanförskap och skapar enorma kostnader för samhället i framtiden.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet vägrar acceptera nedskärningar i skolan. Vi driver på nationellt för en massiv skolsatsning och vill skjuta till [miljardbelopp i riktade statsbidrag](#) som ska gå rakt in i skolornas bemanning. Vi vill också lagstifta om rätten till [mindre undervisningsgrupper och fler speciallärare](#).

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda måste vi bryta den negativa trenden omedelbart. Lärarna måste få vara just lärare och eleverna måste få rätt förutsättningar att lyckas. Vi föreslår därför ett lokalt "**Kunskapslyft**" med tre tydliga åtgärder:

1. **Låt lärare undervisa:** Vi vill anställa fler lärarassistenter och socialpedagoger på Vetlandas skolor. De ska ta hand om rastvaktande och socialt arbete så att lärarna kan fokusera helt på undervisning och elevernas kunskapsutveckling.
2. **Tidiga insatser från dag ett:** Vi måste sätta in stödet redan i förskoleklass och lågstadiet. Ingen elev i Vetlanda ska behöva vänta på specialpedagogiskt stöd tills problemen vuxit sig ohanterliga på högstadiet.

3. **Stoppa sparkraven:** Vi säger nej till fler nedskärningar på barnens framtid. Vetlandas skolor ska ha en budget som faktiskt täcker behoven och där elevhälsan får tillräckliga resurser för att fånga upp ohälsa i tid.

13. Framtidens näringsliv: Stöd för lokal hållbarhetsrapportering

Problematisering: Kraven på [hållbarhetsrapportering enligt nya EU-direktiv](#) växer extremt snabbt. Det som tidigare bara gällde stora koncerner letar sig nu ner till små och medelstora företag i Vetlanda. Stora kunder och leverantörskedjor ställer allt tuffare krav men för många lokala entreprenörer känns detta som en snårig djungel. Det stjälar dyrbar tid från själva kärnverksamheten. Riskerna är stora att Vetlandas duktiga företag går miste om viktiga upphandlingar och stora affärer för att de helt enkelt saknar resurser att bygga upp sin rapportering.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för att staten ska ge [riktat stöd till små och medelstora företag](#) i den gröna omställningen. Vi vill förenkla regelverken och se till att klimatanpassning blir en kraftfull hävstång för svensk konkurrenskraft helt utan att dränka småföretagare i onödigt pappersarbete.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vetlanda kommun ska vara en offensiv medspelare till vårt lokala näringsliv. Vi föreslår därför ett "Hållbarhetslyft" med tre konkreta åtgärder:

- **Kommunal hållbarhetslots:** Via näringslivsbolaget [Nuvab](#) vill vi erbjuda aktiv rådgivning till lokala företag så de smidigt kommer igång med sin rapportering.
- **Gör det enkelt att göra rätt:** Kommunen ska tillhandahålla nätverk och smarta mallar som kapar byråkratin. Företagarna ska kunna lägga sin tid på att göra affärer och utveckla sin personal.
- **Framtidssäkra jobben:** När Vetlandas företag får rätt stöd och ligger i framkant med sitt [hållbarhetsarbete](#) vinner de fler upphandlingar och blir mycket attraktivare arbetsgivare. Hållbarhet ska vara Vetlandaföretagens absolut största konkurrensfördel.

14. Integration & Arbete: Språk och riktiga jobb genom handling

Problematisering: Integrationen i Vetlanda går för långsamt. Många nyanlända och språksvaga fastnar i ett passivt bidragsberoende eller i långvariga SFI-studier helt utan kontakt med den riktiga arbetsmarknaden. Kontrasten är slående och absurd: å ena sidan sitter människor fast i utanförskap men å andra sidan skriker vår lokala industri och äldreomsorg desperat efter personal. Att inte ta tillvara på dessa människors vilja att jobba är ett enormt slöseri med både mänsklig potential och Vetlandabornas skattepengar.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för att i grunden [reformera etableringsprocessen](#). Vi vill att språkinläring i mycket högre grad ska ske ute på riktiga arbetsplatser parallellt med praktik eller jobb. Vi vet att arbete och språkinläring går hand i hand och vi vill ge kommunerna starkare verktyg för att lyckas.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vill vi riva murarna mellan skolbänken och arbetslivet omedelbart. Vi föreslår en kraftfull satsning på yrkesintegrerad svenska via [Vetlanda Lärcentrum](#) med tre tydliga åtgärder:

- **Fler kombinationsutbildningar:** Vi vill starta fler skraddarsydda spår där man läser SFI *samtidigt* som man utbildar sig till avgörande bristyrken som undersköterska eller industriarbetare.
- **Språkpraktik från dag ett:** Nyanlända ska snabbare ut på kommunala eller privata praktikplatser. Man lär sig språket allra bäst i fikarummet på jobbet och inte bara instängd i ett klassrum.

- **Win-win för välfärden:** Genom att snabbt matcha de som står långt från arbetsmarknaden med konkreta yrkesutbildningar bryter vi effektivt bidragsberoendet och löser samtidigt Vetlandas skriande kompetensbrist inom vård och omsorg.

15. Psykisk hälsa: Snabb hjälp utan kö för våra unga

Problematisering: Den psykiska ohälsan bland barn och unga i Vetlanda larmar och ökar. Köerna till Barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) är ofta oacceptabelt långa och för många familjer känns steget att söka hjälp helt oöverstigligt. Samtidigt går skolkuratorerna på knäna och hinner sällan med det absolut livsviktiga förebyggande arbetet. Att låta unga människor sitta fast i en vårdkö när de mår som sämst är ett djupt svek som riskerar att ge livslånga konsekvenser.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet vägrar acceptera köer till barns psykiska välmående. Vi driver nationellt en massiv satsning och avsätter över en halv miljard kronor i vår budget för en helt [köfri barn- och ungdomspsykiatri](#). Vi kräver också lagstiftning om stenhårda vårdgarantier som faktiskt måste hållas ute i regionerna.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda måste vi agera snabbt och fånga upp unga långt innan de behöver tung psykiatrisk vård. Vi föreslår ett trygghetspaket för ungas mående med tre tydliga åtgärder:

- **En dörr in utan krångel:** Tillsammans med Region Jönköpings län vill vi kraftigt bygga ut den lokala [Första linjens psykiatri](#) i Vetlanda. Det ska finnas en enda tydlig ingång helt utan krav på krångliga remisser för unga som mår dåligt.
- **Närvarande elevhälsa:** Skolkuratorer och skolsköterskor ska vara en naturlig trygghet i elevernas vardag. Vi vill skjuta till medel för att förstärka [elevhälsan](#)

i [Vetlandas skolor](#) så att stödpersonal finns på plats varje dag och inte bara några stressiga timmar i veckan.

- **Tidigt förebyggande stöd:** Psykisk hälsa byggs också utanför vårdrummet. Genom att stötta föreningslivet och skapa fler trygga, avgiftsfria mötesplatser på fritiden bryter vi isolering och bygger friskare unga från grunden.

16. Äldreomsorg & Trygghet: Gemenskap och livsglädje hela livet

Problematisering: Många äldre i Vetlanda lider i det tysta av [ofrivillig ensamhet](#). Hemtjänsten är alltför ofta sönderstressad och det saknas naturliga mötesplatser i vardagen. Det glapp som finns mellan att bo hemma och att få plats på ett särskilt boende är dessutom alldeles för stort. Att åldras ska innebära livskvalitet men idag handlar det för många bara om en form av förvaring. Det är ett misslyckande för välfärdssamhället.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för en ny och stenhård [äldreomsorgslag](#) som sätter just livskvalitet och mänsklig värdighet i absolut centrum. Vi kräver att staten ger kommunerna de ekonomiska muskler som behövs för att på allvar bygga bort ensamheten och garantera meningsfulla dagar hela livet.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vill vi tänka helt nytt. Vi vägrar låta äldreomsorgen vara en isolerad ö utan den ska vara en levande och integrerad del av samhället. Vi föreslår ett trygghetspaket med tre kraftfulla åtgärder:

- **Fler trygghetsboenden:** Vi vill bygga bort boendeglappet med fler trygghetsboenden och smarta mellanboendeformer. Det är lägenheter där man bor självständigt men har tillgång till gemensamma utrymmen och visst värdskap som fungerar som levande träffpunkter. Det bryter ensamheten omedelbart utan att man behöver vara sjuk nog för ett traditionellt äldreboende.
- **Arvodera Vetlandas föreningsliv:** Vi vill införa en unik modell där [lokala föreningar och volontärer](#) arvodas för sitt engagemang inom

äldreomsorgen. Genom att kompensera dem ekonomiskt skapar vi en extremt stark win-win-situation: vi höjer livskvaliteten dramatiskt för de äldre samtidigt som vi gynnar föreningslivets kassa och uppmuntrar till ännu mer lokalt engagemang.

- **Magi i vardagen och trygga gator:** Med arvoderingen som grund kan vi skapa oväntade generationsmöten. Det kan vara schackklubben som bjuder in till spel, ridklubben som tar med sig en häst att klappa eller fotbollslagets ungdomar som leker samarbetslekar. Vi vill även att föreningar ska få betalt för att initiera **trygghetsvandringar** tillsammans med de äldre. Föreningen gör en samhällsviktig insats som skapar trygghet på stan i samlad trupp men med en twist av sitt eget intresse – till exempel att musikföreningen stannar till vid en parkbänk för en spontan utomhusspelning med gitarr!

17. Framtidens återvinningsstationer: "Flishult-mini" för ett rent och tryggt centrum

Problematisering: Nu när närsorteringen är fullt utbyggd och etablerad hos hushållen i Vetlanda har det blivit oerhört mycket smidigare att sortera metall, plast och glas hemma vid tomtgränsen. I och med detta minskar behovet av de gamla, utspridda återvinningsstationerna drastiskt. Historiskt har dessa ofta upplevts som skräpiga, överfulla och direkt otrygga kvällstid. Det har varit ett uppenbart misslyckande för både miljön och den lokala tryggheten som vi nu har chansen att bygga bort i grunden.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Sverige har drivit igenom det nya lagkravet på fastighetsnära insamling just för att göra det enkelt för hushållen att göra rätt. Vi drev också igenom att kommunerna tog över det fulla ansvaret för förpackningsinsamlingen för att ge lokala politiker makten att äntligen höja standarden och utforma offentliga rum som är resurseffektiva och trygga.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet Vetlanda välkomnar att närsorteringen nu äntligen är på plats! Eftersom invånarnas behov har förändrats måste kommunen anpassa sig. Vi föreslår att vi avvecklar de perifera stationerna utanför centrum och i stället bevarar och storsatsar på de tre centrala återvinningsstationerna. Genom denna centralisering sparar kommunen stora summor pengar på sophämtningens logistik – resurser vi i stället ska använda för att radikalt höja kvaliteten på de stationer som finns kvar.

Vi vill omedelbart genomföra ett "Lyft för återvinningen" med tre tydliga krav för de centrala stationerna:

Koncept "Flishult-mini": De tre kvarvarande stationerna i centrum ska uppgraderas till moderna, högkvalitativa mini-återvinningscentraler. De ska byggas om från tråkiga plåtcontainrar till smarta och inbjudande ytor som kompletterar den nya närsorteringen perfekt.

Alltid rent, fräscht och belyst: Tryggheten är avgörande. En hel och ren plats signalerar glasklart att vi bryr oss om Vetlanda. Stark vit LED-belysning ska täcka hela platsen, och skymmande buskage samt plank ska tas bort för att ge maximal insyn och ta bort alla mörka hörn.

Tillfällig kameraövervakning: För att bryta gamla beteenden av illegal dumpning och stökighet kräver vi att de nya centrala stationerna förses med kameraövervakning under en tillfällig övergångsperiod på två år. Detta är en nödvändig åtgärd för att etablera och upprätthålla den nya, höga standarden på renhet och trygghet.

○

18. Föreningsaktivitet i centrum: En levande stadskärna för alla

Problematisering: När butikerna flyttar ut måste livet flytta in. Efter att stora dragplåster som Willys och Nöjet har lämnat stadskärnan har Vetlanda centrum tappat sin puls. Tomma lokaler och ett minskat flöde av människor hotar både den lokala handeln och tryggheten på gatorna. Att bara sitta och hoppas på att nya butiker ska dyka upp räcker inte när handelsmönstren och e-handeln förändras i grunden. Vi måste i stället fylla tomrummet med det bästa Vetlanda har: vårt fantastiska föreningsliv. Tyvärr hindras detta engagemang i dag av att det kan vara svårt för föreningar att nå ut till invånarna och att föreningar för vuxna ofta utesluts från ekonomiskt stöd.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver stenhårt en politik för levande städer och hållbar stadsutveckling där civilsamhället ses som direkt samhällsbärande. Vi vill ge det lokala föreningslivet starkare förutsättningar att verka och sänka trösklarna för människor att mötas och engagera sig, oavsett ålder. Föreningslivet är det kitt som håller ihop vår demokrati.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill förvandla Vetlandas hjärta till en myllrande mötesplats genom att lyfta ut vårt föreningsliv mitt i staden. Vi föreslår ett lokalt lyft med tre tydliga åtgärder:

Tillfällig gågata mellan cruisingarna: Vi skapar en flexibel och levande stadskärna genom att förvandla centrum till en tillfällig gågata de helger det inte är bilcruising. Det skapar en perfekt balans som ger utrymme för både ett pulserande folkliv med uteserveringar och vår starka lokala bilkultur.

Aktivt stöd från föreningsansvarig: Kommunens föreningsansvariga ska inte bara sitta vid ett skrivbord på kommunhuset. Uppdraget måste bli uppsökande, inbjudande och arrangerande. Kommunen ska aktivt assistera och hjälpa lokala föreningar att ta plats på våra gator och torg för att de enklare ska komma i kontakt med invånarna och visa upp sin verksamhet. Cruisingen får inte hindras igen på grund av att ansökan inte lämnades in i tid.

Rättvisa bidrag hela livet: Gemenskap och en meningsfull fritid är precis lika viktigt för vuxna och äldre som det är för barn. Därför vill vi ändra det stelbenta regelverket så att även föreningar utan barn- och ungdomsverksamhet får rätt att söka och ta del av kommunala bidrag.

19. Ljusdesign i centrum: En lysande och trygg gågata året runt

Problematisering: Ett levande centrum kräver mer än bara bilfria gator. Under det mörka svenska vinterhalvåret blir Vetlandas centrum alltför ofta mörkt, kallt och ogästvänligt. Standardbelysning från traditionella gatlyktor fyller en grundläggande funktion men skapar varken trivsel eller en vilja att stanna kvar. När gatorna upplevs mörka skyndar folk hem och då dör den lokala kvällspulsen helt. Ett dåligt belyst centrum är dessutom en allvarlig jämställdhetsfråga eftersom mörka prång och dålig sikt skapar otrygghet framför allt för kvinnor. Vi kan inte bygga ett vardagsrum utomhus om vi glömmer att tända lampan.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver nationellt en stadsutveckling där trygghet, jämställdhet och estetik går hand i hand. Genom initiativ kopplade till [Boverkets riktlinjer för trygga offentliga rum](#) vill vi att fysisk planering aktivt ska bygga bort mörker och rädsla. Vi anser att god arkitektur och smart belysning är demokratiska rättigheter som ska finnas tillgängliga för alla invånare.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill ge Vetlandas nya gågata och Stortorget ett magiskt och trygghetsskapande "Ljuslyft". Inspirationen hämtar vi från ljusfestivaler som [Lights i Alingsås](#) som bevisat hur rätt belysning kan förvandla en hel stadskärna till en trygg och pulserande destination. Vi föreslår tre konkreta insatser:

- **Stämningsfull och konstnärlig ljussättning:** Vi vill byta ut den kalla gatubelysningen mot varm och inbjudande ljusdesign. Med tak av hängande ljusslingor över gågatan, diskret fasadbelysning på vackra byggnader och ljus som framhäver träd och planteringar skapar vi en extremt mysig atmosfär där man vill slå sig ner på en uteservering även på kvällen.
- **Trygghet genom smart design:** Trygghet handlar om att kunna se och bli sedd. Vi ska noggrant besikta hela gågatan och torget för att identifiera och lysa upp alla mörka hörn och dolda prång. Belysningen ska vara stark där det behövs men intelligent styrd så den sparar energi när gatan är tom.
- **Säsongsbelysning och ljuskonst:** Ljuset ska få vara lekfullt! Genom att använda modern LED-teknik vill vi att kommunen kan färgsätta torget efter olika säsonger eller evenemang (till exempel orange under Halloween eller grönt under föreningsdagarna). Vi vill även bjuda in lokala konstnärer att skapa tillfälliga ljusinstallationer som blir en attraktion i sig och ger Vetlandaborna en anledning att promenera på stan året runt.

20. Föreningslivet: Föreningarnas hus och hyresstöd i centrum

Problematisering: Det är orimligt att Vetlandas fantastiska föreningar tvingas ut till kalla källare och avlägsna lagerlokaler utanför stan bara för att deras medlemsintäkter inte räcker till marknadsmässiga hyror i centrum. Samtidigt ekar stora kommersiella lokaler mitt i centrum – som till exempel Willys gamla lokal – helt tomma. När den fria marknaden saknar intresse för dessa ytor lämnas stadskärnan ödslig. Genom att låta civilsamhället vara utspritt utanför staden missar vi dessutom en gigantisk chans till samarbete samt stärkta sociala band.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet värnar den ideella sektorn stenhårt och driver nationellt på för kraftigt stärkta statsbidrag till idrotts- och friluftorganisationer. Vi ser föreningslivet som en absolut nyckelspelare för både folkhälsa och integration och vi kämpar för att sänka de ekonomiska trösklarna för deras livsviktiga verksamhet.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vill vi vända den negativa spiralen och fylla centrum med genuint liv igen genom att etablera ett "Föreningarnas hus". Vi vill att kommunen går in med ett riktat hyresstöd och samlar föreningslivet i centrala lokaler när den fria marknaden inte har intresse av dem men där föreningarna ser möjligheter. Vårt medialt spridda förslag är att ta över Willys gamla lokal mitt i centrum men även andra lokaler kan vara av värde. Poängen är att samla många föreningar i samma byggnad eller nära varandra så att de kan samverka utifrån samma smarta principer som ett företagshotell.

Vi föreslår en offensiv satsning på Föreningarnas hus med tre glasklara fördelar:

Billig hyra och gemensamma ytor: Genom att samla föreningarna under ett och samma tak pressar vi ner hyreskostnaderna radikalt. Föreningarna får tillgång till ett gemensamt kök samt matsal och flexibla aktivitetsmötesplatser vilket minskar behovet av att varje enskild förening måste äga och driva egna dyra faciliteter.

Samordning och stärkta synergier: Inom Föreningarnas hus kan möten samt aktiviteter och resurser samordnas tillsammans på ett effektivt sätt. Det gör det lättare för små föreningar att dela på administrativ utrustning, arrangera gemensamma evenemang och dra nytta av varandras kunskaper.

Synlighet, trygghet och kvällspuls: När schackklubben, teatergruppen eller idrottsföreningen tar plats tillsammans mitt i staden får de en enorm synlighet vilket underlättar medlemsrekryteringen. Aktiva lokaler i centrum skapar dessutom en naturlig mänsklig närvaro på kvällarna när butikerna väl har stängt vilket bygger äkta trygghet på gatorna.

21. Matglädje i skolan: Gratis skollunch för lärare och frukost för alla elever

Problematisering: Varför ska en lärare behöva betala för att utföra en viktig del av sitt jobb? Idag ställs pedagoger i Vetlanda inför valet att antingen betala för skolmaten ur egen ficka, äta sin medhavda matlåda isolerad i personalrummet eller helt enkelt lämna skolområdet för att köpa lunch. Detta är ett enormt slöseri med relationsskapande tid. När vuxna försvinner från skolmatsalen ökar stökigheten och vi missar en fantastisk chans till naturlig och trygghetsskapande närvaro.

Samtidigt ser vi hur klyftorna ökar och allt fler elever kommer till skolan med tomma magar på morgonen på grund av ekonomisk utsatthet i hemmet. Att hoppa över frukosten försämrar koncentrationen samt sänker inlärningsförmågan och slår hårdast mot barn i ekonomiskt svaga familjer vilket fördjupar effekterna av barnfattigdom. Ska vi uppmuntra till gemenskap eller tvinga bort lärarna från eleverna och blunda för barnens tomma magar?

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver nationellt på för att staten ska ta ett mycket större ansvar för skolans finansiering för att säkra likvärdigheten och radikalt förbättra lärarnas arbetsvillkor. Vi ser fria pedagogiska måltider som en självklar och central del i att göra läraryrket både attraktivt och hållbart över tid. Samtidigt kämpar Miljöpartiet stenhårt för att motverka barnfattigdom och garantera att alla barn får en rättvis samt stabil start på skoldagen oavsett föräldrarnas plånbok.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vill vi skapa en skola som ger både personal och elever maximal energi och trygghet. Vi vill införa gratis skollunch för precis alla lärare och pedagoger vilket självklart inkluderar gymnasielärarna på Njudungsgymnasiet. Samtidigt vill vi införa gratis frukost för alla elever alla skoldagar i veckan för att effektivt motverka barnfattigdom och ge alla barn samma förutsättningar att lyckas i skolan.

Vi lutar oss mot fyra argument:

Trygghet och lugn i matsalen: När vuxna äter gratis sätter de sig naturligt med eleverna. Det bygger ovärderliga relationer utanför klassrummet och dämpar effektivt stök. Nationell expertis från Livsmedelsverket slår fast att just vuxnas närvaro är den absolut enskilt viktigaste faktorn för att skapa en trygg och trivsamt måltidsmiljö.

En mer attraktiv arbetsgivare: Den fria skollunchen fungerar i praktiken som ett direkt lönepåslag (värt cirka 1000 kronor i månaden) vilket snabbt och konkret gör Vetlanda kommun till en mycket attraktivare arbetsgivare när vi ska rekrytera och behålla skicklig personal.

Vuxna som sociala förebilder: Runt matbordet tränas livsviktiga sociala färdigheter. När lärare äter den vanliga skolmaten tillsammans med eleverna agerar de starka sociala förebilder och bygger en gemenskap som motverkar utanförskap.

Ett hårt slag mot barnfattigdomen: Genom att skolan erbjuder en näringsrik gratis frukost varje morgon säkerställer vi att inga barn i Vetlanda tvingas sitta hungriga på lektionerna. Det avlastar ekonomiskt pressade hushåll samt ökar studieron och ger alla elever en rättvis chans till goda skolresultat oavsett hemmets ekonomiska förutsättningar.

22. Sommarlovsbussen: Mer än bara ett kort – verklig rörlighet hela sommaren

Problematisering: Sommarlovet ska vara årets höjdpunkt men i Vetlanda innebär det ofta att kollektivtrafiken går ner i sparlåga precis när de unga behöver den som mest. Det hjälper föga med ett busskort i fickan om bussen till badplatsen i Ekenässjön, träningen i Myresjö eller sommarjobbet i grannorten bara går ett par gånger om dagen – eller inte alls. För unga utan moped eller skjutsande föräldrar blir sommaren en tid av ofrivillig isolering. Idag är tillgången till kommunen en klassfråga och en geografisk rättvisefråga; bor du utanför stadskärnan är du fast.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet kämpar för en tillgänglig kollektivtrafik i hela landet. Vi vill se kraftiga statliga investeringar som inte bara sänker priset, utan som bygger ut linjenätet så att det faktiskt går att leva och röra sig på landsbygden utan bil. Vi vill återinföra det statliga stödet för ungas rörlighet, men med siktet inställt på både pris och täthet.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill att Vetlanda kommun slutar se kollektivtrafiken som en passiv tjänst och istället blir en kravställare. Vi föreslår en massiv satsning på ungas rörlighet genom följande tre punkter:

Fler turer i kommunal regi: Vi vill öka resurserna till kommunens egna skolbussar så att de kan gå i linjetrafik även under sommarlovet. Genom att låta de fordon vi redan förfogar över rulla oftare, kan vi knyta samman våra ytterområden med centralorten och badplatserna.

Aktiv dialog med Regionen (JLT): Kommunen ska ta en ledande och aktiv roll i dialogen med Region Jönköpings län. Vi ska kräva en utökad sommartidtabell för Vetlanda. Det räcker inte att bibehålla trafiken, den måste förstärkas på de sträckor där unga rör sig för fritid och jobb.

Kombinerat Sommarlovskort och utbud: Vi vill kombinera avgiftsfria resor för alla skolungdomar med detta utökade utbud. Ett busskort blir en "äkta frihet" först när det faktiskt finns en buss att kliva på.

Tre vinster med fler sommarbussar:

Bryt isoleringen: Genom att öka turtätheten gör vi det möjligt för unga i alla kommuner att träffas, oavsett om de bor i Landsbro, Kvillsfors eller centrala Vetlanda.

Landsbygdssäkrat sommarjobbade: För att kunna ta sitt första sommarjobb krävs pålitliga resor. Fler bussar är en förutsättning för ungas inträde på arbetsmarknaden.

Klimatsmart vana: Genom att erbjuda en kollektivtrafik som faktiskt fungerar och går ofta, gör vi bussen till det naturliga förstahandsvalet för nästa generation.

23. Elevhälsan: Kuratorn ska finnas där du är

Ångest tar inte paus bara för att det är fel veckodag. Idag måste många elever vänta i dagar på att få prata med en kurator. Det duger inte. Vi vill ha fler kuratorer i skolan och en digital "öppen dörr" alla dagar i veckan. Ingen elev i Vetlanda ska behöva må dåligt ensam.

Problematisering: Måendet hos Vetlandas unga följer inget schema. Ångest eller konflikter kan uppstå på en tisdag, även om skolkuratorn bara är på skolan på torsdagar. Enligt kommunens egna granskningar är tillgången till elevhälsa idag ojämlig. På de mindre skolorna (F-6) delar man ofta på kuratorer som flänger runt mellan enheterna. Det skapar en situation där elever måste "vänta in" hjälpen, eller där kuratorn blir en gäst snarare än en trygg vuxen i korridoren. Det är ett "postkodlotteri" med barnens hälsa som insats.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver kravet på en **bemanningsgaranti** i elevhälsan. Vi vill lagstifta om lägre antal elever per kurator och skolsköterska. Vi satsar också stort på en "köfri BUP" och vill att elevhälsan ska vara navet som fångar upp barn *innan* de behöver psykiatrin.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill garantera att **hjälp** alltid finns **tillgänglig** varje skoldag, oavsett vilken skola du går på.

1. **Ökad närvaro:** Kuratorn ska hinna bygga relationer på rasterna, inte bara släcka bränder på bokade tider. Kuratorerna ska vara synliga i uppehållsrummen.
2. **Digital "Öppen Dörr":** De dagar kuratorn inte är fysiskt på plats ska det finnas en kommunövergripande digital mottagning. En elev i t.ex. Nye eller Myresjö ska kunna chatta eller ha videosamtal med en kurator direkt via sin dator, utan att behöva vänta en vecka

24. Trygghet på riktigt: En kommunal akutjour för ordningsvakter

Problematisering: Det ska vara en absolut självklarhet att kunna röra sig fritt och känna sig trygg i Vetlanda. Men idag upplever många – inte minst kvinnor – en enorm otrygghet när de utsätts för sexuella trakasserier verbala påhopp eller allmänna ordningsstörningar på gatan. Problemet är att polisen ofta är hårt pressad och tvingas prioritera pågående grova brott. När en invånare ringer polisen men nekas en uttryckning på grund av resursbrist skapas ett farligt och oacceptabelt glapp. Den utsatta lämnas ensam kvar i en hotfull situation och förövaren får fortsätta ostört. Det är ett systemmisslyckande som snabbt urholkar tilliten till hela samhället.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på nationellt för att kommunerna ska ta ett mycket större och lagstadgat ansvar för det lokala brottsförebyggande arbetet. Vi ställer oss bakom den [nya lagstiftningen som ger ordningsvakter större befogenheter](#) att stötta polisen på allmänna platser. Vi vill se en smartare samhällsmodell där polisen kan fokusera sina resurser på grov kriminalitet medan kommunen och civilsamhället sluter upp för att garantera vardagstryggheten.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vägrar vi acceptera att utsatta invånare lämnas i sticket. Vi vill införa en helt ny och resurseffektiv trygghetsmodell där kommunen samverkar mycket tätare med lokala vaktbolag för att komplettera

polisen. Vi föreslår därför införandet av en **Kommunal Trygghetsjour** med tre stenhårda löften:

- **Akut hjälp när polisen inte hinner:** Vi vill etablera en larmfunktion där invånare direkt kan ringa in en professionell ordningsvakt för att avbryta trakasserier eller återställa ordningen på en plats om polisen har gjort bedömningen att de inte hinner åka ut.
- **Kommunen tar notan:** Denna uttryckning ska vara helt kostnadsfri för den utsatta individen. Om du känner dig hotad och polisen inte kan komma ska du kunna ringa vår jour och kommunen bekostar uttryckningen. Det är en liten utgift i den kommunala budgeten men en massiv vinst för invånarens personliga säkerhet.
- **Resurseffektiv trygghet:** Ordningstvakter rör sig redan ute i vårt samhälle dygnet runt. Genom vår larmfunktion kan vi styra dessa resurser exakt dit de behövs som allra mest i stunden. Det avlastar polisen extremt mycket samtidigt som vi garanterar att ingen i Vetlanda någonsin ska behöva stå ensam och oskyddad när de ropar på hjälp.

25. Ett Kulturhus i Vetlanda: Starka sociala band och mjuka värden

Problematisering: Vetlanda utvecklas snabbt och den nya etableringen av techcentret [HiTech](#) är ett fantastiskt kliv framåt för vår lokala innovation och teknik. Men ett hållbart och attraktivt samhälle kan inte bara bygga på teknik och hårda värden. Idag saknar de mjuka värdena en självklar plats i Vetlandas centrum. Avsaknaden av ett renodlat kulturhus gör att många invånare som brinner för teater, musik och konst saknar en trygg hemvist. För att bygga en kommun där *alla* känner en stark tillhörighet måste vi ge kulturen det fysiska utrymme den faktiskt förtjänar.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet ser kulturen som själva fundamentet i ett öppet och fritt samhälle. Nationellt driver vi på för kraftfulla investeringar i det fria kulturlivet och den regionala [kultursamverkansmodellen](#). Vi vägrar se kulturen som en lyxig utgiftspost utan anser att den är en livsviktig investering för att bygga starka och välmående samhällen.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): När Vetlanda storsatsar på tech måste vi också våga satsa på människan. Vi vill därför etablera ett välkomnande och modernt **Kulturhus i centrala Vetlanda** - en dynamisk mötesplats helt dedikerad till kommunens kreativa föreningsliv. Vi ser tre avgörande vinster med denna investering:

- **Mjuka värden som motvikt:** Precis som HiTech samlar kommunens tech-intresserade ska kulturhuset samla de mjuka värdena. Det blir en efterlängtd kreativ gryta för musik, dans, konst och teater där helt nya gränsöverskridande samarbeten kan slå rot.

- **Starkare sociala band:** Genom att samla våra kulturella verksamheter under ett och samma tak skapar vi en trygg zon där invånarna kan etablera starka sociala band. Det ger alla Vetlandabor – oavsett ålder eller bakgrund – chansen till en djupare gemenskap och en mycket starkare tillhörighet i vår kommun.
- **En levande stadskärna:** Ett kulturhus är en ytterligare funktion till att dra folk till centrum alla dagar i veckan. Människor som besöker en utställning, deltar i en teatergrupp eller går på en konsert stannar ofta kvar på stan vilket ger ett omedelbart och välbehövligt lyft för Vetlandas lokala caféer, butiker och restauranger.

25. Djurskydd: Ett fysiskt katthem och trygga områdeskatter

Problematisering: Hemlösa katter är ett osynligt och utbrett lidande i Vetlanda. Idag gör ideella krafter som Djurens Vänner ett helt heroiskt jobb men de saknar en fysisk lokal att utgå ifrån. Detta gör att deras arbete tyvärr ofta tvingas bli reaktivt där de bara kan "släcka bränder" när en katt redan far illa. Ute i våra bostadsområden stryker många katter omkring och för vanliga invånare är det nästan omöjligt att veta vilka som har ett tryggt hem och vilka som är övergivna och desperat behöver hjälp. Det är dags att kommunen tar djurskyddet på största allvar.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet är djurens starkaste röst i riksdagen. Vi var pådrivande i att införa den [nya lagen om obligatorisk ID-märkning och registrering av katter](#) just för att höja kattens status och stoppa hemlösheten. Vi kämpar nationellt för att samhället ska ta ett mycket större och mer aktivt ansvar för djurskyddet och stötta de ideella krafter som bär upp systemet.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vill vi ta djurskyddet till nästa nivå och ge de hemlösa katterna den hjälp de faktiskt förtjänar. Vi vill att kommunen ska kroka arm med [Djurens Vänner](#) och andra framtida aktörer genom ett trygghetspaket med tre konkreta insatser:

- **En fysisk lokal för katthemmet:** Kommunen ska aktivt hjälpa till att hitta och sponsra en ändamålsenlig fysisk lokal i Vetlanda. Katthemmet behöver en trygg bas för att kunna bedriva och expandera sin livsviktiga verksamhet.

- **Sponsra ett proaktivt djurskydd:** Vi vill att kommunen ger riktat ekonomiskt stöd så att föreningarna kan arbeta proaktivt ute i bostadsområdena en bit utanför centrum istället för att bara agera när katastrofen redan är ett faktum.
- **Officiella "Områdeskatter":** Vi vill etablera ett helt unikt och innovativt system med officiella listor över kända "områdeskatter" ute i bostadsområdena. Genom att informera de boende om vilka katter som faktiskt hör hemma i kvarteret blir det extremt mycket lättare att snabbt identifiera en ny och eventuellt hemlös katt. Invånarna kan då direkt larma Djurens Vänner som mycket snabbare kan rycka ut identifiera katten och rädda liv.

26. Elevhälsa & Rörelse: GoFaR – Fysisk aktivitet på recept för unga

Problematisering: Den psykiska ohälsan bland barn och unga i Vetlanda larmar och ökar. Ett stort och växande problem i dagens samhälle är ungas stillasittande, vilket är nära kopplat till sämre psykiskt välmående, stress och sämre förutsättningar för lärande. Samtidigt går skolkuratorerna på knäna och hinner sällan med det absolut livsviktiga förebyggande arbetet. Många elever som rör sig för lite saknar den inre motivation och det stöd som krävs för att bryta mönstret. Det saknas idag en strukturerad metod för hur skolan, elevhälsan och föreningslivet kan samarbeta för att hjälpa dessa unga att hitta tillbaka till rörelseglädjen i vardagen.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver kravet på en bemanningsgaranti i elevhälsan. Vi vill lagstifta om lägre antal elever per kurator och skolsköterska. Vi satsar också stort på en "köfri BUP" och vill att elevhälsan ska vara navet som fångar upp barn innan de behöver psykiatri. Vi anser att samhället proaktivt måste bygga broar mellan skolan, vården och en meningsfull fritid för att vända den nedåtgående hälsotrenden.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda vill vi ta ett offensivt helhetsgrepp om våra ungas fysiska och psykiska hälsa genom att införa metoden GoFaR (Gemensamt ordnad Fysisk aktivitet på Recept). Detta är ett bevisat framgångsrikt arbetssätt för ökad rörelseglädje som utvecklats i **Helsingborg** ([läs mer hos Region Skåne här](#)) och som nu framgångsrikt spridit sig till bland annat **Luleå**. Vi vill att Vetlanda blir nästa kommun att ta stafettpippen!

Vi föreslår ett trygghetspaket för rörelse med tre tydliga åtgärder:

- **Recept på rörelseglädje:** Skolsköterskor i Vetlanda ska få utbildning och resurser att kunna skriva ut individuellt anpassad fysisk aktivitet till elever som rör sig för lite eller har behov av stöd för sitt välbefinnande. Inledningsvis skrivs receptet ut på tre månader.
- **En personlig "Go-person":** Inget barn ska lämnas ensamt med ett papper i handen. Det unika med metoden är att varje elev själv får välja en "Go-person" – en trygg vuxen på skolan, exempelvis en kurator, elevassistent eller fritidsledare – vars uppdrag blir att peppa, stötta och vid behov följa med eleven så att aktiviteten faktiskt blir av.
- **Aktiv samverkan med föreningslivet:** Kommunen ska agera motor för att koppla ihop elevhälsan med Vetlandas starka idrotts- och kulturföreningar. Utbudet måste möta barnens egna önskemål och kravlöshet, oavsett om det handlar om dans, att promenera med hundar, e-sport eller boxning.

27. Rättvis parkering: Ett tryggt varningssystem för Vetlandas bilister

Problematisering: Att få en parkeringsbot är för de allra flesta en källa till stark ångest och frustration. Majoriteten av alla felparkeringar sker inte av illvilja eller lathet, utan är oavsiktliga misstag orsakade av stress, otydlig skyltning eller mänskliga faktorn. Trots detta valde de styrande i Vetlanda nyligen att höja p-avgifterna med det uttalade målet att minska felparkeringarna. Detta slår orimligt hårt mot stressade barnfamiljer och människor som redan kämpar med ekonomin, där en bot på upp emot 1000 kronor kan förstöra en hel månadsekonomi.

I dagsläget drar kommunen in drygt 100 000 till 150 000 kronor om året på dessa parkeringsanmärkningar. För kommunens totala miljardbudget är denna summa i princip obefintlig – men för den enskilda individen som drabbas av en bot på grund av stress är det ett oerhört hårt slag. Kommunen ska aldrig se sina invånare som en intäktskälla. Parkeringsregler finns till för att garantera trafiksäkerhet och framkomlighet, inte för att tjäna pengar på invånarnas misstag.

I Vetlanda är vi i dag i stort behov av bilen eftersom kollektivtrafiken ännu inte är tillräckligt utbyggd. Då måste vi också ha ett system som är rättvist och tryggt för dem som är bilberoende i sin vardag, och vi i Miljöpartiet tror att varningar är ett mycket effektivare verktyg än höjda avgifter för att skapa rätt beteende.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet står för en grön omställning, men den måste alltid vara rättvis och ha människan i centrum. Nationellt driver vi på för utbyggd kollektivtrafik och säkra cykelvägar för att minska bilberoendet. Men vi

värnar också om ett samhällskontrakt byggt på tillit. Regelverk i den offentliga miljön ska vara utformade för att underlätta för medborgarna att göra rätt, inte utformas som fällor för att dra in avgifter till stat och kommun.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet utgår från att alla Vetlandabor i grunden vill göra rätt för sig. Vi vill därför avskaffa dagens bestraffningskultur och i stället införa ett "Gult kort"-system för felparkeringar.

Vi föreslår ett rättvist varningssystem med tre tydliga principer:

Varning i stället för straff: När en förare för första gången parkerar fel inom ett specifikt parkeringsområde ska parkeringsvakten utfärda en skriftlig varning (ett "gult kort") i stället för en bot med ett inbetalningskrav. Lappen fungerar som ett uppmärksammande på att ett misstag har skett.

Tvåårsregel per område: Varningen registreras digitalt i vakternas system och gäller i två år för just det parkeringsområdet. Om samma fordon parkerar fel på samma plats igen under denna period, utfärdas en ordinarie parkeringsbot.

Trafiksäkerheten först: Varningssystemet gäller oavsiktliga misstag (exempelvis en glömd p-skiva eller att man stått utanför rutan). Vid grova överträdelser som direkt hotar trafiksäkerheten, blockerar räddningstjänst eller handikappplatser ska böter dock givetvis kunna utfärdas direkt.

Detta system uppmuntrar till att göra rätt, minskar stressen i vardagen och bygger upp ett starkt förtroende mellan kommunen och Vetlandaborna.

Argument & Kontringar

1. Argumentet: "Det blir kaos och laglöshet" Bemötandet (Tillit och trafiksäkerhet först): "Vårt förslag handlar absolut inte om laglöshet, utan om proportionalitet. Vi tror faktiskt att den absoluta majoriteten av Vetlandaborna i grunden vill göra rätt, och vi vägrar bygga ett system som utgår från att alla är lagbrytare. Vårt förslag är tydligt med att varningar bara ska gälla mindre förseelser. Så fort en felparkering utgör en trafikfara, blockerar en handikappplats eller hindrar räddningstjänsten ska böter givetvis fortfarande kunna utfärdas direkt. Det handlar om trygghet, inte om anarki."

2. Argumentet: "Kommunen tappar intäkter" Bemötandet (Princip framför straffskatt): "Vetlandas kommunbudget ligger på över två miljarder kronor. Att förlita sig på intäkter om drygt hundra tusen kronor från att stressade småbarnsföräldrar

råkar göra fel är en osund kommunekonomi. Syftet med parkeringsövervakning får aldrig vara att kommunen ska sko sig på invånarnas ärliga misstag – syftet ska enbart vara ordning. Dessutom vet vi att människor som slipper en dyr bot känner ett mycket större förtroende för samhället och är mer benägna att göra rätt nästa gång. Den tilliten är värd mycket mer än kortsiktiga bötesintäkter."

3. Argumentet: "Det blir för krångligt och dyrt att administrera" Bemötandet (Modern teknik löser det): "Dagens parkeringsvakter går inte runt med papper och penna längre – de arbetar i digitala handdatorer som skannar registreringsnummer i realtid. Att lägga in en funktion som känner av om en bil redan har fått en varning inom en specifik zon är i dagens digitala värld en mycket enkel uppdatering. Många privata parkeringsbolag har redan liknande spärrsystem för att undvika att utfärda dubbla böter. Det handlar bara om politisk vilja, inte om tekniska hinder."

28. Vår lokala skog: Naturvärden och friluftsliv före kortsiktiga vinster

Problematisering: Vetlanda kommun äger mycket skog, men i dag styrs skötseln ofta av ett strikt ekonomiskt avkastningskrav. Det betyder att kommunen ser skogen som en ren inkomstkälla där maximerad virkesproduktion och traditionella kalhyggen prioriteras. Detta sker på direkt bekostnad av den biologiska mångfalden, invånarnas friluftsliv och skogens förmåga att binda kol. Naturskyddsföreningen pekar i sin kommunenkät ut just detta som ett kärnproblem: kommuner måste våga släppa de ekonomiska avkastningskraven om vi ska klara klimatkrisen och bevara levande ekosystem. Att skövla invånarnas strövområden för att lappa kortsiktiga hål i den kommunala budgeten är inte hållbart.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver nationellt att minst 30 procent av den svenska naturen ska skyddas. Vi vill att all offentligt ägd skog – både den statliga och den kommunala – ska förvaltas med naturens och människors bästa i fokus. Ekosystemtjänster, klimatanpassning och rekreation ska väga mycket tyngre än kortsiktiga ekonomiska vinster. Staten ska vara ett föredöme, och det ska kommunerna också vara.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet anser att Vetlandas skogar är värda betydligt mer än dagspriset på timmer. Vi ställer oss till fullo bakom Naturskyddsföreningens rekommendationer och föreslår en omedelbar grön uppdatering av kommunens skogsbruksplan.

Vi föreslår tre åtgärder:

Slopa avkastningskravet: Kommunens direktiv för skogsinnehavet ska skrivas om. Kravet på ekonomisk avkastning från avverkning ska strykas helt.

Kommunens budget ska inte vara beroende av att vi hugger ner våra egna skogar.

Nytt huvudsyfte – rekreation och klimat: Kommunens skogar ska i första hand förvaltas som en investering i folkhälsa och klimat. Huvudsyftet ska vara att bevara biologisk mångfald, stärka kolinlagringen och erbjuda Vetlandaborna tillgängliga, vackra strövområden.

Hyggesfritt som absolut norm: Där kommunens skog av säkerhets- eller skötselskäl behöver gallras, ska det uteslutande ske genom hyggesfria metoder. Vi säger nej till fler kommunala kalhyggen.

29. Våtmarker: Naturens eget skydd för dricksvatten och lantbruk

Problematisering: Klimatförändringarna för med sig allt fler extremväder – från ihållande torra som hotar böndernas skördar, till kraftiga skyfall som dränker källare och vägar. Historiskt har vi i Sverige dikat ur stora delar av vårt landskap för att skapa mer åkermark. Detta innebär att regnvatten idag rinner undan alldeles för snabbt via diken ut i havet, i stället för att stanna kvar i marken och fylla på våra livsviktiga grundvattennivåer.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet anser att återskapandet av våtmarker är en av vår tids viktigaste och mest kostnadseffektiva klimatanpassningar. Vi har drivit igenom statliga satsningar för att hjälpa markägare och kommuner att återväta utdikade marker.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill prioritera restaurering av våtmarker i Vetlanda kommun. En våtmark fungerar i praktiken som en gigantisk tvättsvamp: vid skyfall suger den åt sig vatten och förhindrar översvämningar, och vid torra pytsar den långsamt ut vatten i landskapet vilket skyddar både vårt dricksvatten och lantbrukets skördar. Restaurering minskar dessutom utsläpp, förhindrar övergödning och gynnar rödlistade arter som är helt beroende av dessa miljöer.

Källor för detta förslag:

Vetlandas lokala miljömål: [Miljöpartiets enkätsvar till Naturskyddsföreningen, Vetlanda]

Fakta om våtmarker och biologisk mångfald: [Naturskyddsföreningen: Negativ trend för många arter i nya rödlistan](#)

Nationell politik, från Ekerö, för återvätning: [Miljöpartiet: Motion om våtmarker](#)

30. Giffri mat i välfärden: En livsmedelsstrategi för naturen

Problematisering: Vetlanda kommun köper in mat för enorma summor varje år till våra förskolor, skolor och äldreboenden. Denna köpkraft har en direkt makt över hur vår natur mår. Under år 2024 bestod Vetlandas livsmedelsinköp av endast 6,7 procent ekologiska varor. När kommunen ständigt väljer det billigaste framför det hållbara, stöttar vi indirekt ett jordbruk som använder kemiska bekämpningsmedel, vilket hotar våra livsviktiga pollinerare.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet kämpar för ett giffritt jordbruk som jobbar med naturen, inte emot den. Vi vill att den offentliga sektorn ska använda sina skattepengar för att driva fram en stark marknad för hållbar, svensk och ekologisk mat.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Kommunen ska besluta om en ny livsmedelsstrategi som aktivt gynnar den biologiska mångfalden. Vi ställer två konkreta krav:

Minst 40 procent av alla upphandlade produkter ska vara miljömärkta, vilket kräver tydliga mål och stenhård uppföljning.

Den pinsamt låga andelen ekologiska livsmedel (6,7 procent) måste öka genom riktade satsningar på ekologiskt och naturbeteskött. Att köpa naturbeteskött är det absolut bästa sättet att hålla Vetlandas landskap öppna och gynna ängsblommor och insekter.

Källor för detta förslag:

Vetlandas inköpsstatistik för 2024 (6,7%): [Miljöpartiets enkätsvar till

Naturskyddsföreningen, Vetlanda]

Fakta om offentlig livsmedelsupphandling: Upphandlingsmyndigheten: Upphandling av livsmedel och måltidstjänster

Fakta om fördelarna med naturbeteskött: Världsnaturfonden WWF: Naturbetesmarker och biologisk mångfald

31. Bekämpa invasiva arter: Gör det lätt att göra rätt

Problematisering: Invasiva främmande arter (som parkslide och blomsterlupin) saknar naturliga fiender och sprider sig extremt aggressivt, vilket tränger undan Vetlandas naturliga växtlighet. Problemet är att invasiva växter absolut inte får slängas i den vanliga trädgårdsavfallshanteringen, eftersom fröna då riskerar att spridas vidare ut i naturen. Många invånare vet inte hur de ska hantera avfallet, vilket förvärrar spridningen.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet vill stärka resurserna för att systematiskt bekämpa invasiva arter innan de tar över våra ekosystem, och anser att ansvaret för infrastrukturen kring detta vilar tungt på det offentliga.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill stödja bekämpning av invasiva arter genom att göra det enkelt för Vetlandaborna att hantera dem rätt. Kommunen ska ställa ut specifika, tydligt märkta och förslutna containrar på våra återvinningscentraler, som enbart är avsedda för invasiva arter. Kommunen behöver underlätta korrekt hantering så att detta växtmaterial kan hanteras säkert.

Källor för detta förslag:

Lokalt åtgärdsbehov: [Miljöpartiets enkätsvar till Naturskyddsföreningen, Vetlanda]

Myndighetsinformation om hantering av invasiva arter: [Naturvårdsverket: Informationsmaterial om invasiva främmande arter](#)

32. Fritidsbanken 2.0: Delningsekonomi för en smartare vardag

Problematisering: Vårt "slit-och-släng"-beteende tär hårt på planetens begränsade resurser. Att varje enskild familj i Vetlanda ska köpa egna skridskor, tält eller specialverktyg – som sedan bara används ett fåtal gånger – är inte resurseffektivt. Samtidigt stängs barn från resurssvaga familjer ute från fritidsaktiviteter på grund av dyra utrustningskrav.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för att ställa om Sverige till en cirkulär ekonomi. Vi vill göra det enklare och billigare för människor att hyra, dela och låna saker, för att på så sätt minska nykonsumtionen.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vetlanda ska erbjuda smarta, kommunala lösningar för hållbar konsumtion. Vi vill utveckla den befintliga Fritidsbanken till att omfatta fler delningstjänster inom **verktyg och maskiner**. Det kan vara jordbruksmaskiner som en jordfräs eller andra trädgårdsmaskiner i form av lövblås och flistugg. En starkare delningsekonomi minskar behovet av nykonsumtion och ökar resurseffektiviteten i samhället.

Källor för detta förslag:

Fritidsbankens utvärdering av klimatnytta (RISE): [Fritidsbanken Sverige: Miljö och klimatpåverkan](#)

Fritidsbankens lokala roll: [Miljöpartiets enkätsvar till Naturskyddsföreningen, Vetlanda]

33. Ett absolut försvar av strandskyddet för alla Vetlandabor

Problematisering: Våra stränder vid sjöar och vattendrag är ovärderliga för såväl människor som djur. När kommuner beviljar bygglov precis vid vattenbrynet privatiseras stränderna, allmänheten stängs ute och livsviktiga "gröna korridorer" för djur och växter slås sönder. Byggnation nära vatten ökar dessutom sårbarheten vid framtida översvämningar.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet är riksdagens starkaste röst för att bevara strandskyddet. Stränderna tillhör oss alla och allemansrätten får inte inskränkas för kortsiktig exploatering.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): I Vetlanda ska våra gemensamma stränder förbli just gemensamma. Vi kommer att driva en mycket restriktiv linje gällande dispenser från strandskyddet. Ett starkt strandskydd är helt avgörande för att bevara allemansrätten och den biologiska mångfalden, samt stärker kommunens klimatanpassning.

Källor för detta förslag:

Vårt lokala ställningstagande mot exploatering: [Miljöpartiets enkätsvar till Naturskyddsföreningen, Vetlanda]

Fakta om varför strandskyddet behövs: [Naturvårdsverket: Strandskydd – en vägledning](#)

Rapport om effekterna av försvagat strandskydd: [Naturskyddsföreningen: Vem tjänar på ett försvagat strandskydd?](#)

34. Vetlandaförslaget: Din röst ska höras oftare än vart fjärde år

Problematisering: Demokrati är mycket mer än att bara lägga en papperslapp i en valurna vart fjärde år. Ofta är det invånarna själva som sitter på de allra bästa lösningarna för sin närmiljö – det kan handla om allt från en ny hundstugård till smartare snöröjning eller tryggare skolvägar. Problemet i Vetlanda i dag är att trösklarna för att få in dessa idéer i den politiska processen är för höga. Många känner att avståndet mellan kommunhuset och medborgarna är för stort, vilket skapar frustration och dödar det lokala engagemanget.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet är sprunget ur ett starkt gräsrotsengagemang. Vi driver nationellt på för att fördjupa demokratin, öka insynen och stärka medborgarnas direkta inflytande över sin vardag. Politiken ska vara ett öppet verktyg för invånarna, inte en stängd klubb för byråkrater.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet vill aktivera Vetlandabornas engagemang genom att införa "Vetlandaförslaget" – ett modernt system för digitala medborgarförslag (e-förslag), helt i linje med den framgångsrika modell som finns i Jönköping.

Så ska Vetlandaförslaget fungera i praktiken:

Enkelt att engagera sig: Alla som är folkbokförda i kommunen ska kunna lämna in ett förslag via kommunens hemsida. Där kan förslaget ligga öppet så att andra invånare kan läsa, dela och skriva under digitalt.

Tydlig gräns på 100 röster: Vi vill införa en skarp demokratisk garanti. Om ditt förslag lyckas samla 100 namnunderskrifter är politikerna skyldiga att ta upp frågan för formell diskussion och behandling i rätt nämnd eller i kommunfullmäktige.

Snabb hantering varje månad: Bra idéer ska inte hamna i en byrålåda. Förslagen ska upp på den politiska dagordningen varje månad för att garantera en snabb och effektiv hantering. Vetlandaborna ska i realtid kunna vara med och påverka vilka frågor som lyfts i maktens korridorer.

35. Hundrastgård i centrum: För fyrbenta vänner och social gemenskap

Problematisering: I Vetlanda centrum bor många hundägare men det saknas i dag säkra och ändamålsenliga platser där hundar kan springa lösa, leka och socialisera. Idag hänvisas hundägare ofta till skogsområden i kommunens utkanter. En hundrastgård är dock mycket mer än bara en plats för djur; det är en viktig social mötesplats. Utan en central yta missar Vetlanda en möjlighet att öka livskvaliteten för invånarna, men vi missar också chansen att vara en attraktiv destination för de många turister som reser med husdjur.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för djurvänliga städer där djurs välfärd och naturliga behov tas på allvar i stadsplaneringen. Vi ser tillgång till grönytor som grundläggande för både människors och djurs hälsa. Genom att integrera ytor för djur i stadsmiljön skapar vi mer inkluderande offentliga rum som främjar gemenskap, rörelse och folkhälsa.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi vill att Vetlanda ska vara en kommun som välkomnar hela familjen – även de fyrbenta medlemmarna. Vi ser en central hundrastgård som en investering i både invånarnas trivsel och kommunens attraktionskraft mot omvärlden.

Vi föreslår därför:

Anlägg en central hundrastgård: Vi vill avsätta en välstängslad och belyst yta i anslutning till stadskärnan som är tillgänglig året runt.

Stärk turismen och besöksnäringen: En trevlig och säker hundrastgård fungerar som en destination i sig. Det motiverar turister med hund att välja just Vetlanda som stopp på sin reserutt, vilket gynnar vår lokala handel och restaurangliv.

Integration för nyinflyttade: För den som precis flyttat till Vetlanda är hundrastgården ofta den första platsen man söker sig till. Det är en oslagbar plats för att få nya bekanta för både hunden och ägaren, vilket gör att man snabbare rotar sig och känner sig hemma i vår kommun.

Skapa en social mötesplats: Genom att utrusta rastgården med bänkar och väderskydd skapar vi en plats för samtal mellan människor i alla åldrar, vilket ökar den sociala sammanhållningen och tryggheten i centrum.

35. Låt de unga stanna: Stoppa utvisningarna av ungdomar som har rotat sig

Problematisering: I Sverige ser vi i dag hur ungdomar som kommit hit som barn, som gått i våra skolor, lärt sig språket och byggt hela sina liv här, plötsligt rycks upp med rötterna. Den dagen de fyller 18 år förvandlas de från skyddsvärda barn till fullvuxna i statens ögon och riskerar att utvisas till länder de ofta saknar all koppling till. Detta är djupt omänskligt. Det sliter isär kompisgäng, idrottslag och skolklasser här i Vetlanda. Dessutom är det ett enormt slöseri med mänsklig potential och samhällsresurser när vi kastar ut unga, drivna människor som vill inget hellre än att arbeta och bidra till vår gemensamma framtid.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet är riksdagens starkaste röst för en human, solidarisk och rättssäker asylpolitik. Vi motsätter oss skarpt utvisningar av unga som vuxit upp och rotat sig i Sverige. Vi driver på för att särskilt ömmande omständigheter och stark praktisk anknytning till Sverige ska väga mycket tyngre i asylprövningar. De ungdomar som har levt sina formativa år i Sverige är svenskar i allt utom på papperet – de ska självklart få stanna och bygga sina liv här – med papper.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Även om asylbeslut fattas på statlig nivå av Migrationsverket, vägrar vi i Miljöpartiet Vetlanda att se tyst på när våra unga kommuninvånare tvingas bort. Kommunen måste stå upp för sina invånare.

Maximalt stöd så länge det går: Vi vill att Vetlanda kommun ska ge ett starkt, sammanhållet stöd via skola, elevhälsa och socialtjänst till unga i asylprocess – hela vägen tills alla legala möjligheter är uttömda. Ingen ska lämnas ensam i väntan på besked.

Stötta eldsjälarna: Vi vill stärka stödet till det lokala civilsamhället, idrottsföreningarna och de volontärer i Vetlanda som gör ett ovärderligt jobb med att stötta dessa ungdomar i vardagen.

Aktiv opinionsbildning: Vi ska använda vår kommunalpolitiska plattform för att sätta press på regering och riksdag. Vetlanda är en kommun som behöver växa. Vi behöver de unga som vill bo, arbeta och leva sina liv här – vi har inte råd att utvisa vår egen framtid.

36. Hälsoslingan: Enkla utegym längs ett promenadstråk för alla åldrar

Problematisering: Stillasittandet är en av vår tids största folkhälsoutmaningar. Många vill röra på sig mer, men tröskeln för att köpa ett dyrt gymkort eller ge sig in i en traditionell gymmiljö kan vara för hög – inte minst för äldre, nybörjare eller de med en stram budget. Samtidigt vet vi att promenader är en av de mest populära motionsformerna i Vetlanda. I dag saknas dock ett inbjudande helhetskoncept som kombinerar den vanliga promenaden med enkel styrke- och rörlighetsträning på ett sätt som känns naturligt och kravlöst.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet ser folkhälsa och tillgång till natur som tätt sammankopplade. Vi driver nationellt på för att bygga in rörelse och hälsa i vår samhällsplanering. Förebyggande friskvård ska inte vara en klassfråga. Genom att skapa gratis, lättillgängliga och gröna utemiljöer som uppmuntrar till fysisk aktivitet bygger vi ett friskare och mer jämlikt samhälle från grunden.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet vill göra det enkelt och roligt för Vetlandaborna att hålla sig i form, oavsett ålder eller plånbok. Vi föreslår därför att vi skapar en "Hälsoslinga" – ett helt nytt helhetskoncept för utomhusträning.

Ett integrerat utegymskoncept: I stället för att samla all utrustning på en enda stor grusplan vill vi bygga en promenadslinga där flera mindre, enkla träningsstationer finns utspridda längs vägen. Det gör att man kan ta en promenad eller joggingtur och stanna till för att göra några övningar i sin egen takt.

För unga som gamla: Utrustningen ska vara noggrant utvald för att passa alla. Stationerna ska bygga på rörelse och kroppsvikt, med låga trösklar. Det ska vara lika naturligt för pensionären att träna balans och rörlighet här, som för tonåringen att köra styrketräning.

Tillgängligt och tryggt: Slingan ska anläggas i en naturskön men central miljö, vara väl upplyst med belysning för att kännas trygg dygnet runt, och utrustas med bänkar för vila och social samvaro längs vägen. Träning ska vara gratis, tillgängligt och finnas där Vetlandaborna rör sig i sin vardag.

37. Cykelköket i Vetlanda: En gör-det-själverkstad för hållbar gemenskap

Problematisering: Många Vetlandabor vill cykla mer, men tröskeln för att underhålla och laga sin cykel kan vara hög. Många, särskilt de som bor i lägenhet, saknar rätt verktyg, en bra plats att skruva på, eller helt enkelt kunskapen om hur man lagar en punktering eller justerar krånglande bromsar. Resultatet blir ofta att cykeln blir stående i förrådet, eller ännu värre, slängs i onödan. Vi behöver sänka trösklarna för cykelunderhåll och samtidigt skapa platser där människor kan mötas, dela kunskap och lära av varandra.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för ett samhälle som bygger på cirkulär ekonomi – där vi reparerar, delar och återanvänder i stället för att köpa nytt och slänga. Vi vill stötta initiativ som gör det lätt och billigt för medborgarna att leva hållbart i vardagen. Cykeln är dessutom ett fantastiskt, klimatsmart transportmedel som minskar utsläppen och förbättrar folkhälsan.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet vill etablera "Cykelköket" i Vetlanda, med stark inspiration från den mycket framgångsrika gör-det-själverkstaden i Jönköping. Det ska vara en öppen, kreativ och utrustad mötesplats för alla invånare.

Vi föreslår därför:

En utrustad gör-det-själv-verkstad: Vi vill öppna en central lokal som erbjuder allmänheten fri tillgång till professionella cykelverktyg, mekställ, tryckluft och tvättmöjligheter.

Hjälp till självhjälp: Cykelköket handlar om lärande. På plats ska det finnas kunnig personal eller engagerade volontärer som kan guida och lära ut hur man underhåller sin cykel. Syftet är att Vetlandaborna ska få lära sig hantverket själva och känna sig trygga med att laga sin egen cykel.

Cirkulär ekonomi i praktiken: Verkstaden ska även fungera som en central för återbruk. Begagnade och skänkta cykeldelar kan tillvaratas, sorteras och säljas mycket billigt till dem som behöver reservdelar, vilket drastiskt minskar avfallet och gör cyklandet tillgängligt för alla plånböcker.

En social mötesplats: Cykelköket blir mer än bara en verkstad; det blir en gränsöverskridande och inkluderande träffpunkt. Här kan nyinflyttade, ungdomar och pensionärer mötas över en kopp kaffe och ett gemensamt intresse, vilket bygger en starkare och varmare gemenskap i Vetlanda.

GEMENSAM KRAFT: FRÅN GRÄSKLIPPARE TILL EGEN VINDKRAFT

38. Dela i kvarteret: Hjälp till grannar som vill äga tillsammans

Problematisering: Vetlandaborna är driftiga och många vill gå ihop för att minska både sina kostnader och sin klimatpåverkan. Vissa grannar vill dela på dyra sällanköpsvaror som snöslungor, släpvagnar eller myggfångare. Andra vill ta det ett steg längre och producera sin egen förnybara el, till exempel genom att bygga en gemensam solcellspark i byn eller investera i ett lokalt vindkraftverk. Men byråkratin sätter ofta krokben. Ska man starta en ideell förening för snöslungan? Krävs det ett samäganderättsavtal eller en formell ekonomisk förening för att bygga solceller på den gamla ladugården? Krångel, juridik och rädslan för registreringsavgifter gör att många fantastiska lokala initiativ stannar vid köksbordet.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver stenhårt på för både den cirkulära ekonomin och framväxten av lokala "energigemenskaper". Vi anser att makten över elproduktionen inte bara ska ligga hos stora drakar och energibolag, utan att vanliga medborgare ska kunna äga sin egen förnybara el. Genom att sänka trösklarna för delningsekonomi och kooperativt ägande bygger vi ett samhälle som är mer robust, billigare att leva i och bättre för planeten.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet vill göra Vetlanda till en föregångskommun för kooperativt ägande och lokal delningsekonomi. Vi vill därför inrätta en kommunal "Delningslots" som ger invånarna gratis expertstöd för att organisera sig smart och juridiskt rätt.

Vi föreslår därför:

Vardagsdelning via ideella föreningar: För grannar i ett kvarter som vill dela på verktyg och maskiner ska kommunen erbjuda färdiga stadgar och mallar för att snabbt och gratis starta en ideell förening. Det skapar struktur utan att kosta pengar, och bygger samtidigt en fantastisk grannsamverkan som ökar tryggheten i bostadsområdet.

Kooperativ sol- och vindkraft: För byalag eller grannar som vill investera i förnybar energi ska kommunen erbjuda konkret juridisk rådgivning. Handlar det om en mindre solcellsanläggning ska lotsen kunna hjälpa till med trygga **samgäanderättsavtal**. Rör det sig om större investeringar, som lokala solparker eller andelsägd vindkraft, ska kommunen stötta invånarna i att bilda en **ekonomisk förening**.

Förenklad byråkrati: Kommunen ska fungera som en dörröppnare, inte en dörrvakt. Genom att erbjuda färdiga checklistor för bankkontakter, försäkringar och Bolagsverkets regler tar vi bort hindren för de Vetlandabor som vill gå samman.

Ökad krisberedskap: När fler byar och kvarter organiserar sig för att dela på utrustning och äga sin egen elproduktion, bygger vi samtidigt en oerhört stark lokal krisberedskap (resiliens). Om strömmen går eller krisen kommer, står vi i Vetlanda rustade tillsammans.

39. Biblioteket Mångfald: Broar mellan människor i varje verksamhet

Problematisering: I en tid där samhället riskerar att polariseras blir förståelsen för varandras olikheter viktigare än någonsin. Många Vetlandabor möter sällan perspektiv som skiljer sig från deras egna, och alla har inte möjlighet eller vana att ta sig till det centrala biblioteket. Brist på kunskap om varandras bakgrunder, identiteter och livsförutsättningar är ofta grogrunden för både mobbning och utanförskap – hos såväl barn som vuxna. Vi behöver föra in berättelserna där människor redan befinner sig.

Rikspolitik (Miljöpartiet nationellt): Miljöpartiet driver på för ett samhälle fritt från diskriminering där mänskliga rättigheter står i centrum. Vi ser kulturen och litteraturen som en grundläggande demokratisk rättighet och ett av våra viktigaste verktyg för empati och social sammanhållning. Vi vill stärka bibliotekens roll och främja läsande som en metod för att öka förståelsen för de sju diskrimineringsgrunderna och stärka allas rätt att synas och höras i det offentliga rummet.

Lokalpolitik (Vårt förslag i Vetlanda): Vi i Miljöpartiet vill starta projektet "Biblioteket Mångfald". Visionen är att varje kommunal verksamhet, från förskolor och skolor till äldreboenden och förvaltningskontor, ska ha en egen "mångfaldshörna" med litteratur som speglar hela Vetlandas befolkning.

Vi föreslår därför:

Litteratur utifrån de sju diskrimineringsgrunderna: Varje verksamhet ska utrustas med ett kurerat urval av böcker som belyser olika perspektiv utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Genom berättelser lär vi oss att förstå oss själva och andra bättre.

Samarbete mellan förvaltningar och bibliotek: För att göra detta kostnadseffektivt och professionellt vill vi se ett fördjupat samarbete mellan biblioteket, bokbussen och kommunens övriga verksamheter. Genom att cirkulera bokbeståndet och ta hjälp av bibliotekariernas expertis säkerställer vi en hög kvalitet och att boktipsen ständigt förnyas.

Förebyggande mot mobbning och utanförskap: Vi ser "Biblioteket Mångfald" som en viktig del i kommunens trygghetsarbete. Genom att tidigt introducera barn och unga för olika livsöden bygger vi broar och motverkar mobbning. För vuxna och äldre bidrar läsningen till ökat välbefinnande och en känsla av inkludering i samhällsgemenskapen.

En tillgänglig kommun: Genom att placera litteraturen där folk rör sig gör vi kunskapen tillgänglig även för dem som har svårt att uppsöka biblioteket på egen hand. Det är en enkel men kraftfull investering i Vetlandas sociala hållbarhet.